

Diakonissa-
laitos

HANKEHAKEMUS 2022

Romania: *Kummikylistä kokemusasiantuntijoiksi*

Helsingissä 25.2.2022

Lähtö: Diakonissalaitos

Vastaanottaja: Helsingin seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto

Kirjaamo: kirjaamo.hsrky@evl.fi

KUMMIKYLISTÄ KOKEMUSASIAANTUNTIJOIKSI

Hankehakemus vuodelle 2022 (viimeinen osa kolmevuotista toimintakautta: 1.4.2020 – 31.12.2022)

Tämä hakemus koskee **vuoden 2022 rahoitusosuutta** Helsingin seurakuntayhtymän tukemasta *Kummikylistä kokemusasiantuntijoiksi* (1.4.2020– 31.12.2022) -hankekokonaisuudesta, jota Diakonissalaitos Suomessa koordinoi, ja joka toteutetaan romanialaisen, romaninaisten ylläpitämän kumppanijärjestö E-Romnjan kanssa. Hankkeen tavoitteena on **vahvistaa liikkuvan väestön oikeuksia ja romaninaisten sekä -tyttöjen osallisuutta, toimijuutta ja ihmisoikeuksia** kummikylähankkeen kolmessa kyläyhteisössä (Valea Seaca, Mizil ja Giurgiu) Romaniassa. Merkittävä osa Suomeen toimeentulon perässä saapuvista romaneista on kotoisin juuri noista kylistä, joissa E-Romnja toteuttaa ja fasilitoi hanketta.

Hankkeen paikallisena kumppanina toimiva E-Romnja on vuonna 2012 perustettu romanialaisten romaninaisten intersektionaalinen, ruohonjuuritasolla toimiva feministinen järjestö. Se tekee ihmisoikeusperustaista työtä, jonka tavoitteena on romaniyhteisöjen köyhyyden poistaminen ja erityisesti romaninaisten ja lasten pääsy sosiaali-, terveys- ja muiden palvelujen piiriin. Kyseessä on Euroopan ensimmäinen feministinen romanijärjestö, jonka merkitys on suuri alueilla, joilla ei toimi muita osallisuutta edistäviä ruohonjuuritaso hankkeita.

Hanke tukee yhteisöjen kykyä edistää itse omia ihmisoikeuksiaan, hyvinvointiaan ja osallisuuttaan. Keskeinen tavoite on pakotetun siirtolaisuuden syiden vähentäminen ja koulutuksen sekä toimeentulon tukeminen. Vuonna 2022 kylien naisten omistajuutta hankkeesta lisätään, ja heitä tuetaan elinolosuhteidensa omaehtoisessa parantamisessa sekä kansalaistoiminnan rakenteiden kehittämisessä. Toiminta on suoraan jatkoa aiemmalle seurakuntayhtymän kummikylätoiminnalle, ja sen tavoitteet perustuvat siitä saatuihin tuloksiin ja havaintoihin. Hankkeen laaja-alainen tavoite toteutuukin E-Romnjan toiminnassa rakentuneiden, hankealueella ainutlaatuisten toimintatapojen ja kansalaistoiminnan vahvistamisen kautta yhteisöjen arjessa.

Keskeisenä tavoitteena on romaniyhteisöjen ihmisarvoinen elämä kylissä, joissa absoluuttinen köyhyys ja moniperustainen syrjintä tekevät elinolosuhteet äärimmäisen haastaviksi ja pakottavat siirtolaisuuteen. Hankkeen toiminta-alueella ei työskentele muita ruohonjuuritaso järjestöjä, jotka edistäisivät romaninaisten ihmisoikeuksia. Kyseessä on kansainvälisen diakonian marginaaleihin häviävä todellisuus: romaniyhteisöjen on erittäin vaikeaa saada kumppaneita ja tukea, koska he asuvat EU-jäsenvaltiossa, eikä heitä myöskään paikallisella tasolla mielletä projektikumppaneiksi. Helsingin seurakuntayhtymän tuki on paitsi ainutlaatuista, myös tehokasta: kohtuullisilla resursseilla saadaan aikaan merkittäviä tuloksia. Hankehakemuksen viimeisen vuoden keskeinen tavoite on myös toiminnan tulosten arviointi sekä toimintamallien juurruttaminen yhteisöihin pysyviksi rakenteiksi.

Romanian romanien ongelmat ja siirtolaisuuden syyt voidaan ratkaista kestävästi vain Romaniassa. Tässä hankkeessa romaniyhteisöjä vahvistetaan tuottamaan pitkäjänteisiä ratkaisuja elinolojensa ja hyvinvointinsa edistämiseen. Tämän osallisuutta korostavan lähestymistavan tehokkuus ja kestävyys on havaittu hankkeen aiempina vuosina selkeästi. Paikallinen, romaniyhteisön itse ylläpitämä järjestö on osoittautunut tehokkaimmaksi yhteistyökumppaniksi: muussa tapauksessa vaikutukset jäisivät ulkokohtaisiksi.

Kolmevuotinen *Kummikylistä kokemusasiantuntijoiksi* -hankekokonaisuus aloitettiin 1.4.2020. Vuoden 2021 yksityiskohtaiset tulokset esittelevä väliraportti jätetään seurakuntayhtymälle sovitusti. Tämä hankehakemus sisältää yksityiskohtaisen, vuotta 2022 koskevan suunnitelman sekä budjetin.

KUMMIKYLISTÄ KOKEMUSASIAANTUNTIJOIKSI - HANKKEEN PERUSTIEDOT

HANKKEEN KOHDERYHMÄ(T)

Kohderyhmää ovat kolmen romanikylän (Valea Seaca, Mizil ja Giurgiu) naiset ja tytöt sekä heidän yhteisönsä, erityisesti lapset ja nuoret, yhteensä noin 800 henkilöä. Hanke toteutetaan romaniyhteisöissä, jotka kärsivät absoluuttisesta köyhyydestä, työttömyydestä, väkivallasta, syrjinnästä ja rasisista rakenteista. Aiemmassa hankkeessa on käynyt ilmeiseksi, että naisten ja tyttöjen tukeminen säteilee tehokkaasti koko yhteisöjen hyvinvointiin.

Välillisenä kohderyhmänä ovat paikalliset, kansalliset ja EU-tason viranomaiset sekä erityisesti sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset, joiden tietotaitoa romaniyhteisön oikeuksista ja haasteista vahvistetaan. Vuonna 2022 hyviä käytänteitä kootaan systemaattisesti ja levitetään eri romaniyhteisöjen välillä aiempaa tehokkaammin, koronan väistymisen sen mahdollistaessa. Lisäksi tänä vuonna painottuvat välillisenä kohderyhmänä myös muualla Euroopassa toimivat romaniyhteisöt ja -järjestöt, joiden kanssa E-Romnja ylläpitää aiempaa tiiviimpää yhteistyötä ja edistää hyvien käytänteiden jakamista. Tavoitteenä on feministisen, Euroopan-laajuisen romaniverkoston vahvistaminen. Hankkeessa huomioidaan myös hengellisten yhteisöjen merkitys alueilla sekä hengellisten johtajien kanssa käytävä dialogi.

HANKKEEN HENKILÖRESURSSIT VUONNA 2022

Hankerahoituksen kattamat henkilöresurssit:

- Hankejohtaja
- Hanketyöntekijä
- Kirjanpitäjä
- Kolme nuorisotyöntekijää
- Kuusi kokemusasiantuntijaa / fasilitoijaa

Muulla rahoituksella katettavat henkilöstöresurssit:

- Mentorikoordinaattori
- Sisarus-toiminnan koordinaattori
- Vapaaehtoistoimintana tapahtuva vastuunkanto: mm. 15 mentoria, ryhmänohjaajia, yhteisökeskuksen vastuunkantajia, muita verkostossa toimivia vapaaehtoisia

HANKKEEN PÄÄASIAALLISET TOIMINTAMUODOT JA TAVOITTEET VUONNA 2022

Hanke koostuu kolmesta tavoitealueesta ja niitä tukevasta hallinnollisesta osiosta:

Tavoitealue 0: Projektin fasilitointi ja paikallisen kumppanin kapasiteetin kasvattaminen

Tavoitealue 1: Vakiinnutetaan toimintamuotoja, jotka edistävät romaninaisten ja -tyttöjen voimaantumista yhteisöissään ja omistajuutta paikallisissa toimintaverkostoissa

Tavoitealue 2: Romaninaiset ja -tytöt toteuttavat omaehtoisesti vaikuttamiskampanjoita, ja viranomaisyhteistyö lisääntyy

Tavoitealue 3: Yhteistyö ja verkostot romanioikeuksiin liittyvien toimijoiden kanssa vahvistuvat

Diakonissa-
laitos

TAVOITEALUE 0: PROJEKTIN FASILITOINTI JA PAIKALLISEN KUMPPANIN KAPASITEETIN KASVATTAMINEN

Diakonissalaitos tukee paikallista kumppania, E-Romnja -järjestöä, hankehallinnossa, seurannassa ja arvioinnissa sekä viestinnän kehittämisessä. Tavoitteena on ensisijaisesti hankkeen sujuva toteutuminen, mutta myös E-Romnjan kapasiteetin kasvattaminen, jotta se voi tulevaisuudessa itsenäisesti hakea ja toteuttaa kehittämishankkeita sekä tarjota osaamistaan muiden romaninaisjärjestöjen käyttöön. Tästä esimerkkinä on vuonna 2020 käynnistynyt *Intersect Voices in Europe – Combating Discrimination against Roma Women* -hankekokonaisuus, jossa E-Romnja tekee yhteistyötä eurooppalaisten romaniaikeuksien äärellä työskentelevien toimijoiden kanssa koordinoitua myös itse osia hankkeesta, ml. kansainvälinen romaninaisten syrjäytymiskokemuksia käsittelevä kartoitus. Rakenteellisena tavoitteena vuonna 2022 on myös tehokkaan ja vaikuttavan ruohonjuuriryöyön skaalaaminen yhteisötoiminnan vaikutusketjuja analysoimalla ja toiminnan tavoitteita entisestään selkiyttämällä.

TOIMINNAN KUVAUS	PAINOPISTEET JA MITTARIT 2022
Hankehallinto on hyvin hoidettu.	Yhteistyösopimukset on allekirjoitettu; budjetti ja resurssit kohdennettu; vuosittaiset aktiviteetit suunniteltu; viestintäsuunnitelma tehty ja toteutuu.
Seuranta ja arviointi mahdollistavat proaktiiviset muutokset tarvittaessa.	Monitorointivierailut ulotetaan vähintään kerran hankkeen aikana kaikkiin yhteisöihin. Vuorovaikutus toimijoiden välillä on aktiivista ja kehittämään pyrkivää.
Hanke saa hallittua mediajulkisuutta Suomessa, Romaniassa ja EU-tasolla.	Romaniyhteisöt itse tuottavat viestintäaineistoa; hanke näkyy lehdistössä ja sosiaalisessa mediassa. Puhetavat ja kuvastot painottavat avun kohteiden sijasta enemmän toimijuutta.
Hankkeen tulokset ja toimenpidesuositukset on dokumentoitu ja julkistettu	Paikalliset aktiviteettiraportit yhteistyötahoille kvartaaleittain; vuosiraportti Helsingin seurakuntayhtymälle.

TAVOITEALUE 1: VAKIINNUTETAAN TOIMINTAMUOTOJA, JOTKA EDISTÄVÄT ROMANI NAISTEN JA -TYTTÖJEN VOIMAANTUMISTA YHTEISÖISSÄÄN JA OMISTAJUUTTA PAIKALLISISSA TOIMINTAVERKOSTOISSA

Yhteisöjen naisten ja tyttöjen aloiteryhmät ovat vakiintuneet kansalaistoiminnaksi, jossa naiset vaihtavat kokemuksia siitä, kuinka he voivat itse vaikuttaa omiin yhteisöihinsä. Tämän lisäksi hanke organisoii viikottaisia temaattisia työpajoja sekä Sisarus-mentorointiohjelmaa. Aktiiviset aloiteryhmät, nuorten mobilisointi, Sisarus-ohjelma ja koulunkäynnin tukeminen vahvistavat kollektiivista kansalaistoimintaa, joka luo romaninuorille ja -naisille mahdollisuuksia voimaantua yhteisönsä täysivaltaisiksi jäseniksi. Tuo prosessi johtaa myös aktiiviseen yhteiskunnalliseen toimintaan. Vuoden 2022 aikana toiminta syvenee ja sitä siirretään yhteisöjen omiin käsiin: paikallisten romanivastuuhenkilöiden ja kokemusasiantuntijoiden avulla toiminta juurtuu kyliin tehokkaasti, ja tätä prosessia tuetaan myös johtajuuskoulutuksen avulla. Vastuunjaosta on hankkeessa toimivia esimerkkejä; yhteisöissä on romaniaktivisteja, joilla on kapasiteettia toimia johtajina ja kouluttajina sekä järjestää oma-aloitteisesti ihmisoikeuksia edistävää toimintaa. Tätä rakennetta vahvistetaan vuoden 2022 aikana.

Valea Seacan yhteisökeskus jatkaa kestävä ja vakiintunutta toimintaansa kokoontumispaikkana ja palveluohjauksen sekä koulutusten tilana. Naisten ja nuorten tyttöjen omistajuutta ja vastuunkantoa keskuksen ylläpidosta ja hallinnosta edistetään entisestään. Kokemuksia keskuksen siirtymisestä romaninaisten itsensä hallintaan sovelletaan hankkeen muihin toteutusmuotoihin, kuten nuorisoryhmiin, vaikutustoimintaan ja mentorointiohjelmaan.

Koulunkäynnin tukemisen rakenteita syvennetään, mikä lisää nuorten naisten kykyä edistää omaa ja yhteisön hyvinvointia. Ammatilliseen koulutukseen hakeutumiseen luodaan uusia rakenteita, ja tyttöjä sekä naisia tuetaan myös muiden koulutus- ja työllisyyspolkujen rakentamisessa. Yksi konkreettinen tavoite tällä saralla on romanitaustaisten nuorten kannustaminen poliisiopintoihin ja muihin viranomais-tehtäviin.

Hankkeen uudemmat toiminta-alueet (Mizil ja Giurgiu) huomioidaan vuonna 2022 erityisesti, ja

Diakonissa-laitos

toimintaa laajennetaan niiden erityispiirteiden mukaisesti. Keskeistä on asuinolosuhteiden ja toimeentulon parantaminen, lasten koulunkäynnin tukeminen sekä moniperustaisen syrjinnän vähentäminen. Perustarpeiden varmistuttua kylissä voidaan monipuolistaa aloiteryhmiä teemoja, asettaa Sisarus-ohjelmalle kunnianhimoisempia tavoitteita sekä lisätä nuorten kampanjatoimintaa. Tässä prosessissa Valea Seacan kokemukset toimivat hyvien käytäntöjen malleina. E-Romnja on erityisasiantuntemuksellaan sekä kokemusperäisellä osaamisellaan saavuttanut yhteisöissä vahvan luottamuksen, ja tuota solidaarisuutta syvennetään vuonna 2022 entisestään.

Lisääntymisterveyteen liittyviin asioihin kiinnitetään hankkeessa erityishuomiota, ja yhteistyö suomalaisen *Lääkärin sosiaalinen vastuu ry:n* ja *Global Clinicin* kanssa on aloitettu turvallisen ehkäisyn edistämiseksi. Sitä jatketaan, kun koronatilanne mahdollistaa matkustamisen. Teiniraskauksien ja varhaisten avioliittojen ehkäisyn myötä myös yhteisöjen kyky puhua seksuaalisuudesta ja lisääntymisterveydestä kasvaa. Puhumattomuuden ketjuun liittyvät myös teemat kuten vaihdevuodet ja itsemääräämisoikeus. Tässä hankkeen työntekijät toimivat tärkeänä siltana.

TOIMINNAN KUVAUS	PAINOPISTEET JA MITTARIT 2022
Naisten luottamuksellisten aloiteryhmiä toiminta on syvälistä ja monimuotoista; aihepiirit käsittelevät perheväkivaltaa, varhaisia avioliittoja, työttömyyttä ja asunnottomuutta. Ryhmäläiset oppivat uusia taitoja, kuten kampanjointia, viranomaisvaikuttamista, väkivallan dokumentointia, stereotyyppien torjumista ja keskinäistä solidaarisuutta	<p>Jokaisessa yhteisössä on käynnistetty säännöllisesti kokoontuva aloiter ryhmä, ja ryhmiin liittyy uusia jäseniä. Ryhmien johtajuus siirtyy mahdollisuuksien mukaan yhteisön jäsenille. Nuoret tytöt perustavat oma-aloitteisesti keskusteluryhmiä. Aloiteryhmiä toiminnasta kootaan aineistoa, jonka avulla mentoroidaan uusia yhteisöjä.</p> <p>Määrälliset tavoitteet: Tapaamiset naisryhmien kanssa järjestetään kuukausittain (vähintään 12 kertaa kussakin yhteisössä). Kolmessa naisryhmässä on yhteensä noin 50 osallistujaa. Nuorten kanssa järjestetään vähintään 20 tapaamista, vähintään 40 eri nuoren kanssa. Vuonna 2022 tapaamisia järjestetään myös miesten kanssa, osallistujia miesryhmässä on 15. Miesryhmien organisointi on tasa-arvon edistämiseksi osoittautunut hankkeen aikana tärkeäksi.</p>
Romaninaisten yhteisökeskus <i>Ketanipen</i> tukee paikallisdemokratiaa ja kollektiivista hyvinvointia. Naiset itse ylläpitävät ja hallinnoivat keskuksista.	<p>Yhteisökeskuksen kävijämäärä kasvaa ja vakiintuu. Sosiaalipalvelu- ja koulutusmahdollisuudet säännönmukaistuvat. Yhteisöruokailuja jatketaan, ja vastuu niiden organisoinnista jakautuu useammalle paikalliselle toimijalle. Kiinteistön rakentamis- ja vuokraamismahdollisuuksia harkitaan. Vuoden 2021 tavoin keskus tarjoaa koronakriisin aikana ainutlaatuisen mahdollisuuden lastenhoitoon, palveluohjaukseen ja turvalliseen kokoontumiskulttuuriin. Säännölliset yhteisöruokailut vähentävät korona-ajan kärjistämää aliravitsemusongelmaa.</p> <p>Määrälliset tavoitteet:</p> <p>Yhteisökeskuksen kautta toimitetaan hygieniatuotteita, ehkäisyvälineitä ja lääkkeitä yhteensä 50 naiselle.</p> <p>Vuonna 2022 jatketaan keskuksen kylpytilojen rakentamista, minkä myötä naiset pääsevät suihkuun ja voivat pestä vaatteita; toiminta käynnistyy maaliskuussa 2022, pesutilat tarjotaan 160 henkilön käyttöön.</p> <p>Yhteisöruokailuja jatketaan vuoden 2021 mukaisesti; tuolloin lounasta tarjottiin 94 kertaa 100 eri henkilölle. Vuonna 2022 tavoite on 2 ruokailua viikossa 160 eri henkilölle. Jouluna järjestetään ruokajakelua 700 henkilölle.</p>
Työpajat, koulutukset ja temaattiset tapaamiset, joissa käsitellään mm.	<p>Jokainen aloiter ryhmä on määritellyt yhteisönsä tarpeet ja järjestää yhdessä tai erikseen työpajoja ja koulutuksia tarpeellisten taitojen kehittämiseksi.</p>

**Diakonissa-
laitos**

<p>sosiaali- ja terveystalvite, ammatillisten taitojen kartuttamista, tuen hakemista, rakenteellista epätasa-arvoa, lapsen oikeuksia, romani-identiteettiä sekä koulukiusaamista</p>	<p>Työpajoja järjestetään julkisissa tiloissa viikottain, jotta osallistuminen on mahdollisimman avointa ja helppoa. Vuoden 2022 painopisteenä ja teemana ovat sukupuolittunut väkivalta sekä pakkoavioliittojen estäminen, josta keskustellaan yhdessä vanhempien ja nuorten kanssa.</p> <p>Työpajojen vetäjiksi kutsutaan romani- ja ihmisoikeusaktivisteja myös yhteisöjen ulkopuolelta. Intersektionaalista verkostoitumista vähemmistöaktivistien kanssa lisätään.</p> <p>Luku-, kirjoitus- ja kielitaitokoulutuksia toteutetaan säännöllisesti.</p> <p>Yhteisöissä osallistutaan "Romnja Power Month" -kuukauteen (8.3.-8.4.), johon ajoittuu vähintään kolme suurta tapahtumaa.</p>
<p>Hankeyhteisöjen naiset ja tytöt saavat oikea-ai-kaista ja tarpeenmukaista terveydenhoitoa. Terveystalviteja (matkat, asiointi) mahdollistetaan erityisesti hätätilanteissa.</p>	<p>Sosiaali- ja terveystalvitejen rakenteelliseen puutteeseen tartutaan: työskente-lyssä panostetaan viranomaisyhteistyöhön sekä keskeisten perustalvitejen toteu- tumiseen, ja tuloksia arvioidaan myös numeerisesti.</p> <p>Romanityttöjen ja -naisten tietoisuus seksuaali- ja lisääntymisoikeuksista kasvaa, ja ymmärrys sukupuolittuneesta väkivallasta lisääntyy. Terveystalvitejen, erityi- sesti gynekologisten talvitejen, saatavuus on rajoittunut huomattavasti, minkä vuoksi hanke tulee naisia ja tyttöjä hoitoon pääsemisessä.</p> <p>Haavoittuvaisessa asemassa olevien naisten hyvinvointia edistävän ehkäisykap- selin myyntilupaa ja käyttöönottoa edistetään yhteistyössä Romanian terveystalvite- nisteriön kanssa. Kansainvälistä yhteistyötä menetelmän saamisessa Romanian ehkäisyohelman piiriin edistetään koronatilanteen sen mahdollistaessa.</p> <p>Psykososiaalista tukea tarjotaan niin E-Romnjan työntekijöille kuin yhteisöjen asukkaille, jotka ovat saaneet koronatartunnan. Koulutuksia koronan ehkäisemi- sestä jatketaan kussakin yhteisössä aiempina vuosina rakentuneilla malleilla.</p> <p>Esimerkkejä määrällisistä tavoitteista: 2 tapaamista nuorille romaniäideille, aiheina itsehoito sekä synnytyksenjälkeinen masennus; ehkäisyneuvontaryhmä nuorille äideille; 5 tapaamista kuntien yhteistyötä tekevien terveydenhoitajien, kättilön ja kulttuuritulkien kanssa, teemana kokonaisvaltainen hyvinvointi, koronaviruksen eh- käiseminen ja rokotustilanteen kartoittaminen.</p>
<p>Sisarus-ohjelma toteu- tuu kaikissa hankkeen yhteisöissä. Ohjelmassa romanitytöt saavat tuek- seen "isosiskon", eli ai- kuisen mentorin, joka neuvoo elämän haas- teissa ja arjen kysymyk- sissä. Ohjelmaa kehi- tetään osallistujilta saa- dun palautteen perus- teella. Mentorointi on osoittautunut yhdeksi tehokkaimmista tavoista tu- kea romaninuorten turval- lista kasvua.</p>	<p>Mentoroitavat tapaavat mentoreitaan usein, ja molemmat osapuolet saavat tarvit- taessa ohjausta ja koulutusta. Tyttöjen koulunkäynnin eteen tehdään tavoitteellista työtä: vähintään 50 prosenttia Sisarus-ohjelman tytöistä valmistuu lukiosta tai am- matillisesta koulutuksesta. Erityisenä painopisteenä vuonna 2022 on keskiasteen koulutuksen tukeminen sekä yksilöllisten vahvuusalueiden tunnistaminen.</p> <p>Määrälliset tavoitteet: Järjestetään 15 kokousta mentoreiden ja mentoroitavien kesken. Tämän lisäksi kukin pari järjestää itse säännöllisiä tapaamisia. Jokainen mentori/"isosisko" saa käyttöönsä 100 euron budjetin mentorointiprosessin edistä- miseksi. 12 mentoroitavasta työstä priorisoidaan erityisesti heitä, jotka ovat val- mistumassa lukiosta sekä heitä, jotka kokevat henkistä, fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa.</p> <p>Vuonna 2022 erityisessä apurahaohjelmassa on 3 tyttöä, jotka saavat apurahan lukuvuotensa ajaksi, opintojensa loppuunsaattamisen tueksi.</p>

Diakonissa-
laitos

TAVOITEALUE 2: ROMANINAISET JA -TYTÖT TOTEUTTAVAT OMAEHTOISESTI VAIKUTTAMISKAMPANJOITA, JA VIRANOMAISYHTEISTYÖ LISÄÄNTYY

Ruohonjuuritason konsultatiivinen tuki jatkuu: Romaniassa romaniyhteisöjen suhteet viranomaisiin ovat usein varsin ongelmallisia, näin myös hankkeen yhteisöissä: paikallisissa ja valtakunnallisissa rakenteissa on paljon romanivastaisuutta, konflikteja ja rasismia. Tätä todellisuutta käsitellään kampanjoissa ja muutetaan dialogimenetelmillä sekä kohtaamisissa. Aloiteryhvät valmistelevat itse paikallisia projektisuunnitelmia ja ehdottavat niitä paikallishallinnolle. Helsingin seurakuntayhtymän ja Diakonissalaitoksen kokemuksia sovittelusta ja sovittelukoulutuksesta hyödynnetään konsultatiivisessa vuorovaihtokutsussa e-Romnjan kanssa. Kyseisten kumppanien osaaminen on arvokasta myös hankkeen uuden avauksen kohdalla: viranomaistapaamisten ja järjestöverkoston lisäksi jatkossa huomioidaan myös yhteistyö ja dialogi paikallisten uskonnollisten johtajien sekä hengellisten yhteisöjen kanssa.

Vaikutuskampanjatoimintaa jatketaan vuonna 2022 eri muodossa kaikissa hankkeen kylissä. Kampanjoiden vaikuttavuuden analysointiin kiinnitetään huomiota. Naisten keskinäisiä kohtaamisia ja kokemustenvaihtoa kampanjoinnin hyvistä käytännöistä tuetaan. Näiden toimintojen myötä naiset ja tytöt voimautuvat ja koulutautuvat ajamaan oikeuksiaan myös suhteessa paikallisviranomaisiin. Rakentavaa yhteistyötä viranomaisten kanssa sitoudutaan jatkamaan. Sosiaali-, terveys-, turvallisuus- ja kunnallalojen viranomaisten kanssa työskentelyssä hyödynnetään positiivisia kokemuksia kulttuuritulkeista.

Tavoite on, että romaninAISilla on entistä paremmat tietotaidot toistensa tukemiseen ja palvelujen sekä ihmisoikeuksien puolustamiseen ja vaalimiseen. Edelleen on paljon perusoikeuksia ja resursseja, joiden äärelle romaninAISilla ei ole yhteisöissään ja yhteiskunnissaan pääsyä; hankevuonna sitoudutaan tämän tilanteen rakenteelliseen muuttamiseen.

TOIMINNAN KUVAUS	PAINOPISTEET JA MITTARIT 2022
Naiset ja tytöt saavat henkistä ja taloudellista tukea osallistuakseen paikallisiin/ maakunnallisiin/ kansallisiin tapahtumiin, joiden myötä heidän oikeutensa edistyvät. Verkko-osallistumisesta siirrytään mahdollisuuksien mukaan livetapaamisiin.	Hanke jatkaa säännöllistä osallistumista tapaamisiin, korona-ajan mahdollistamissa muodoissa. Kustakin yhteisöstä valitaan osallistujia paikallisiin / maakunnallisiin / kansallisiin / kansainvälisiin tapaamisiin ja tapahtumiin. Aiempina vuosina hankkeessa syntyneitä laajoja verkostoja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Romanitytöt ja -naiset verkostoituvat ja tutustuvat uusiin aihepiireihin sekä liikkeisiin. Heille avautuu konkreettisia toimintamahdollisuuksia, varsinkin vuoden aikana siirrytään mahdollisuuksien mukaan verkko-osallistumisesta livetapaamisiin. Näitä tapaamisia järjestetään vähintään kaksi.
Eri yhteisöjen naiset ja tytöt tapaavat toisiaan ja jakavat kokemuksiaan korona-ajan mahdollistamissa muodoissa	Kyliä naiset ja tytöt, aloite- ja vaikutusryhmät, mentoriohjelmat ja muut toimijat tapaavat hankkeen aikana toistuvasti, koronaturvallisin menetelmin. Heitä tuetaan tiedon, hyvien käytäntöjen ja työtapojen jakamisessa. Yhteyttä pidetään myös tapaamisten ulkopuolella, virtuaalisesti ja mahdollisuuksien mukaan kasvotusten. Vertaistuen rakenteita vahvistetaan sekä kokemusasiantuntijuuden käyttömahdollisuuksia lisätään. Valea Seacasta näihin tapaamisiin osallistuu vähintään 4 naista.
Aloiteryhvät tarjoavat paikallishallinnolle itse suunnittelemaan kehittämishankkeita ja järjestävät kampanjoita	Hankekyliä naiset nostavat esille yhteisöjensä rakenteellisia ongelmia sekä kehittävät projektisuunnitelmia, joiden avulla noihin yhteiskunnallisiin haasteisiin tartutaan. Vähintään yksi projektiehdotus kustakin yhteisöstä lähetetään vuonna 2022 paikallisviranomaisille. Toteutuksissa käytetään korona-aikana erilaisia sosiaalisen median työkaluja, valokuvausta, vetoimuksia, neuvotteluja, varainhankintaa ja aloitteita.

Viranomaisyhteistyö jatkuu kampanjoiden lisäksi myös dialogien / vuoropuhelun merkeissä. Solmitaan yhteistyösopimuksia ja varmistetaan perusoikeuksien toteutumista.	<p>Viranomaisten romanivastaisia asenteita käsitellään kaikissa yhteisöissä. Häirintätapauksia saatetaan käsiteltäväksi, ja kohtaamisissa pidetään toistuvasti esillä romaniyhteisöjen näkökulmia sekä ihmisoikeuksia. Erityisesti koronakriisin aiheuttamat romanien syrjintää vahvistaneet toimenpiteet kyseenalaistetaan ja tuodaan kansalliseen sekä kansainväliseen keskusteluun. Kohtaamisia järjestetään säännöllisesti poliisin, sosiaalityöntekijöiden, lääkäreiden sekä kunnallisten luottamushenkilöiden kanssa; vähintään kolme tapaamista hankevuoden aikana. Niiden puitteissa allekirjoitetaan myös yhteistyösopimuksia.</p> <p>Yhteisöissä pidetään esillä Istanbulin sopimusta, eli Euroopan neuvoston yleissopimusta perheväkivallan ja sukupuolittuneen väkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta.</p>
---	---

TAVOITEALUE 3: YHTEISTYÖ JA VERKOSTOT ROMANIOIKEUKSIIN LIITTYVIEN TOIMIJOIDEN KANSSA VAHVISTUVAT

Hanketoimijat hankkivat jatkuvasti ajantasaista kansallista ja EU-tasoista tietoa romanien perusoikeuksien kehittämisestä ja osallistuvat sekä kansalliseen että EU:ssa käytävään keskusteluun. Parhaita käytäntöjä ja ainutlaatuisia hankeaineistoa jaetaan aktiivisesti. Hanke jatkaa myös tiivistä osallistumista romaniasiain konferensseihin ja seminaareihin, niin Suomessa, Romaniassa kuin muualla Euroopassa – korona-aikana virtuaalisesti, mahdollisuuksien mukaan myös kasvotusten. Hankkeen puitteissa jatketaan osallistumista myös kansainvälisiin työryhmiin, jotka tekevät eurooppalaista romanipolitiikkaa ja antavat suosituksia romanien oikeuksien edistämiseksi. Keskeinen yhteistyötaho on myös eurooppalaisten diakoniajärjestöjen verkosto *Eurodiaconia*, jonka työryhmissä hankkeen parhaita käytäntöjä ja esiin nousseita kysymyksiä käsitellään.

Hankkeen puitteissa E-Romnjalle on kertynyt valmiudet toimia mentorina, tarjota malleja ja tukea muita romanifeministisiä yhteisöjä eri puolilla Eurooppaa. Tätä varten luodaan rakenteita ja varataan resursseja. E-Romnja on ottanut aloitteellisen roolin intersektionaalista feminismiä ruohonjuuritasolla edistävien yhteisöjen euroopanlaajuisessa verkostoitumisessa. Diakonissalaitoksen työ romaniyhteisöjen parissa Bulgariassa, Kosovossa, Moldovassa, Valko-Venäjällä ja Ukrainassa yhdistyy tähän liikehdintään luontevasti ja mahdollistaa monensuuntaisen yhteistyön.

Pitkän aikavälin tavoite on, että paikalliset, kansalliset ja kansainväliset säädökset ovat inklusiivisia ja edistävät romaninaisten yhdenvertaisuutta. Hankkeessa huomioidaan myös siirtolaisten kohtaamat sosiaaliset, juridiset ja hallinnolliset haasteet. Myös asenneilmapiirin muuttaminen kaikilla tasoilla yhdistyy tuohon tavoitteeseen.

TOIMINNAN KUVAUS	PAINOPISTEET JA MITTARIT 2022
Hanke seuraa tiiviisti kansallista ja EU-tason romanipolitiikan kehitystä sekä jakaa verkostoilleen hyviksi todettuja käytäntöjä.	<p>Tietoa jaetaan hankeyhteisöjen lisäksi asiantuntijaesiintymisten ja verkostoyhteistyön muodossa.</p> <p>Hankkeen perustoimintaan kuuluu tiivis yhteydenpito suomalaisiin, romanialaisiin ja EU-tason verkostoihin, kuten Pohjoismaiden lähetystöihin, sote-järjestöihin, kunta-päättäjiin, piiriviranomaisiin ja EU-päätöksentekijöihin. Verkostotapaamiset järjestetään koronakriisin niin vaatiessa verkon välityksellä.</p> <p>Yksi vuodelle 2022 siirtynyt tavoite on tutustuminen Bulgariassa toimivaan romani-järjestön ylläpitämään kirpputoriin, sen ansaintalogiikkaan ja mahdollisuuksiin soveltaa vastaavaa toimintaa Romaniassa.</p>

Diakonissa- laitos

<p>Järjestetään eurooppalaisten romaninaisverkostojen tapaaminen ja pidetään tiiviisti yhteyttä vertaisryhmiin eri puolilla maanosaa, koronapandemian mahdollistamintavoin.</p>	<p>Romaninaisten feministinen toiminta on vielä satunnaista ja monin paikoin organisoitumatonta. Hankkeessa tuetaan eurooppalaisten romaninaisverkostojen yhteyttä toisiinsa sekä hyvien käytäntöjen jakamista.</p> <p>Yhteistyön myötä etsitään tapoja, joilla romaninaiset ovat tulevaisuudessa paremmin edustettuna eri kansallisissa ja kansainvälisissä toimielimissä ja verkostoissa.</p> <p>Suomen romanijärjestöjen sosiaalipoliittista osaamista ja organisoitumisen kokemuksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Vuonna 2022 E-Romnja jakaa myös parhaita käytäntöjään eri maiden kollegoille, erityisesti pakkoavioliittoihin ja sukupuolittuneeseen väkivaltaan liittyen.</p>
--	---

VAMMAISTEN HENKILÖIDEN HUOMIOIMINEN HANKKEESSA

Vammaisten henkilöiden oikeudet vaativat erityishuomiota Romanian romaniyhteisöissä, ja tuossa työssä ollaan varsin alkusuoralla. E-Romnja on ensimmäisiä työalueillaan toimivia intersektionaalisuutta edustavia toimijoita, ja sen työssä moniperusteisen syrjinnän tunnistaminen on keskiössä. Tämä tarkoittaa myös vammaisten ihmisten ja heidän oikeuksiensa huomioimista kaikessa toiminnassa: pyrkimystä edistää asiaa ohjelmatason konsultoinnissa, esteettömyysarviointien aloittamisessa ja esimerkiksi vammaisten koulutuksen edistämiseksi. Romanian romaniyhteisöissä tämä työ alkaa perusasioiden kuntoon laittamisesta; vammaisia ihmisiä kuullaan, heitä kuunnellaan ja heidän ihmisarvonsa huomioidaan. Vammaisten ihmisten asemaa tarkastellaan E-Romnjan työssä ihmisoikeusperusteisesti. Diakonissalaitos tekee tiivistä yhteistyötä romanioikeuksia koskevissa hankkeissa Abilis-säätiön kanssa, mitä kautta Abilisen merkittävä osaaminen vammaisoikeuksista tavoittaa myös tämän hankkeen.

SUKUPOULTEN TASA-ARVO HANKKEESSA

Hanke perustuu intersektionaaliseen ja feministiseen lähtökohtaan, jonka puitteissa sukupuoli nähdään yhtenä keskeisenä valtarakenteita muovaavana tekijänä, joka asettaa ihmisiä yhteisöissä eriarvoiseen asemaan ja vaikuttaa heidän mahdollisuuksiinsa toimia, kouluttautua, johtaa ja vaikuttaa omaan elämänsä. Aiempien vuosien kokemus tästä työstä on osoittanut, että tyttöjen ja naisten toimijuuden tukeminen vaikuttaa positiivisesti koko yhteisön hyvinvointiin, tasa-arvoisiin rakenteisiin ja ylisukupolvisiin ketjuihin. Tämän vuoksi hankkeen kohderyhmää ovat naiset ja tytöt; heitä tuetaan aktivoitumaan kaikissa yllä eritellyissä toimintamuodoissa. Muita sukupuolia ei kuitenkaan suljeta pois toiminnan piiristä, vaan yhteisöjä lähestytään kokonaisuuksina, sukupuolisensitiivisesti. Myös muut kuin naiset ovat tervetulleita mukaan toimintaan. Kaikessa E-Romnjan koordinoimassa toiminnassa huomioidaan sukupuolten ja seksuaalisten suuntautumisten moninaisuus ja vähemmistöteemat, joita kyseisissä yhteisöissä on muiden tahojen toimesta aiemmin käsitelty avoimesti hyvin vähän. Sen lisäksi kaikessa hankkeen toiminnassa painottuu tasa-arvonäkökulman valtavirtaistaminen, sukupuolittuneen väkivallan tunnistaminen, yhdenvertaisuus ja naisten osallistumisen strategiat. E-Romnja ja Diakonissalaitos sitoutuvat kaikessa toiminnassaan syrjimättömyyteen, eli siihen, että ketään ei aseteta huonompaan asemaan esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen ilmaisun, etnisyyden, abiliteetin, iän tai muun ominaisuuden perusteella.

HANKKEEN ARVIOINTI VUONNA 2022

Koska vuonna 2022 kyseessä on hankekokonaisuuden viimeinen vuosi, toimintaan sisältyy myös hankkeen kokonaisarviointi. Yhdessä Diakonissalaitoksen kanssa toteutetaan arviointi, jossa arvioidaan kuinka tavoitteet on saavutettu ja millaisia vaikutuksia hankkeella on ollut kussakin yhteisössä sekä yhteiskunnallisesti. Keskeistä arvioinnissa on hankkeen toiminnan jatkamahdollisuuksien ja jatkuvuuden tarkastelu sekä se, kuinka hanke on tukenut kohderyhmien osallisuutta ja kokonaisvaltaista elämänlaadun parantumista. Loppukartoitus keskittyy hankkeen päätavoitteisiin sekä siihen, millaista tietoa hanketyö on tuottanut jatkotoiminnan tueksi.

KORONAPANDEMIAN VAIKUTUS HANKKEEN TOIMINTAAN

Globaali koronaviruspandemia on heikentänyt romanien asemaa Romaniassa entisestään. Monet ihmisoikeusjärjestöt (kuten Amnesty International ja Open Society) ovat pandemian aikana julkaisseet raportteja, josta käy ilmi romaniyhteisöjen erityinen riski koronakriisissä; muusta väestöstä eristäminen, poliisiväkivallan lisääntyminen, etäopetuksen puuttuminen, karanteeniolosuhteiden mahdottomuus, pula puhtaasta vedestä sekä toimeentulon radikaali heikentyminen. Romaniyhteisöjä on myös mustamaalattu ja syytetty koronasta, vaikka ainoa erityispiirre on se, että heillä on korkeampi kuolemanriski koronavirukseen köyhyyden ja rasismien vuoksi. Romania ei ole vastannut pandemian aiheuttamaan romanien eriarvoistumiseen riittävästi, ja vaikutusten arvioidaan olevan ylisukupolvisia.

Nämä haasteet näkyvät ja vaikuttavat oleellisesti hankkeen toimintaan: korona-aikana resursseja ohjataan ripeästi ja priorisoiden kaikkein akuuteimpiin haasteisiin ja kriisin ilmenemismuotoihin, kuten ravinnon ja puhtaan veden mahdollistamiseen. Vuoden 2022 aikana jatketaan edelleen koronan leviämisen estämistä esimerkiksi hygieniatuotteiden jakamisella sekä yhteisen peseytymistilan mahdollistamisella. Korona-aikana yhteisökeskuksen tilaa on tarvittu enemmän kuin aiemmin, minkä vuoksi lämmitys-, vesi- ja puhdistusainekustannukset ovat kasvaneet. E-Romnja on myös hankkinut kasvomaskeja, suojahanskoja, lääketuotteita ja vitamiineja yhteisöjen asukkaille. Yhteisö- ja koulutustilat on varustettu wifi-yhteyksillä, jotta osallistuminen on kohderyhmille mahdollista tarvittaessa verkon kautta.

HANKKEEN VUODEN 2022 RAHOITUSPOHJA

Päärahoittajana toimi Helsingin seurakuntayhtymä. Diakonissalaitoksen lisäksi muita rahoittajia ovat Emmaus Åland ja Emmaus Westervik.

Hankkeen jatkuvana kehitystavoitteena on ollut lisärahoituksen hankkiminen. Tätä on tavoiteltu aktiivisesti niin paikallisesti kuin myös kansainvälisesti (kuntatasolta EU-komissioon). Hankkeen aikana on kuitenkin konkretisoitunut, kuinka kehitysyhteistyöhön ja ihmisoikeuksiin suunnatut rahoitukset ja hanketuet ovat valitettavasti usein romaniyhteisöjen ulottumattomissa. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että kyseessä ovat EU-kansalaiset. Absoluuttinen köyhyys unionin alueella kyseenalaistaa mielikuvat eurooppalaisesta yhdenvertaisuudesta, ja romanivähemmistöt jäävät kaikessa hiljaisuudessa marginaalin marginaaliin. Erityisesti romaniyhteisöissä ruohonjuuritasolla tapahtuva – tehokkaaksi todettu – työ jää rahoituskatveeseen.

Hankkeen selkeät tulokset ja niiden dokumentointi voivat jatkossa toimia referenssinä rahoitushauissa ja avata tietä rahoituksen saamiseen myös muille romanijärjestöille. Tämä kehitys on kuitenkin hidasta. Näin ollen Helsingin seurakuntayhtymän diakoninen kumppanuus ja taloudellinen tuki on hankkeelle ja sen yhteisöille äärimmäisen tärkeää ja mahdollistaa toiminnan. Seurakuntayhtymän tuen avulla hankkeessa voidaan saada aikaan aitoja, kestäviä muutoksia ja vahvaa vaikuttamistyötä. Tuossa kumppanuudessa toteutuu myös kansainvälisen diakonian keskeinen periaate: apu suunnataan sinne, missä muut eivät auta ja missä tarve on suuri.

HANKKEEN BUDJETTI 2022

ROMANIA KUMMIKYLÄ KOKONAISBUDJETTI 2022	
KULUT	
Henkilöstökulut Suomessa	12 000 €
Matkakustannukset, Suomesta	2 000 €
Muut kulut Suomessa	500 €
Projektin arviointi	4 000 €
Toimintakulut Romaniassa	60 000 €
Henkilöstö	11 448 €
Aktiviteettikulut	38 552 €
Aktiviteettikulut - COVID 19	10 000 €
Välilliset kulut (DL-hallintokulut)	8 000 €
YHTEENSÄ	86 500 €

TUOTOT	
HRSKY	45 000 €
Emmaus Westervik ry	7 000 €
Emmaus Åland ry	7 500 €
	59 500 €
(HDL 31%)	27 000 €
YHTEENSÄ	86 500 €

Liitteet: Diakonissalaitoksen anomus rahoituksesta Helsingin Seurakuntayhtymälle